

Separation og skilsmisse

JURISTERNES OG ØKONOMERNES PENSIONSKASSE

NOTAT · JANUAR 2007

Ægtefællers pensionsrettigheder ved separation og skilsmisse

Den 1. januar 2007 trådte loven om bevarelse af ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse i kraft. Loven erstatter de hidtidige regler i enkepensionsloven.

Samtidig trådte nye regler om deling af pensioner ved separation og skilsmisse i kraft. Reglerne findes i lov om ægteskabets retsvirkninger (retsvirkningsloven). Der henvises til §§ 16 b – 16 g.

Nedenfor gennemgås reglerne i hovedtræk. Det er kun hovedreglerne, der gennemgås, og gennemgangen kan ikke træde i stedet for rådgivning fra advokat eller anden rådgivning.

Ret til bevarelse af ægtefællepension ved separation og skilsmisse

JØPs regler henviser til enkepensionsloven fra 1941, men vil fremover følge den ny lovs regler. Den ny lov indebærer en modernisering og en begrænset revision af enkepensionslovens regler. Efter den ny lov bortfalder retten ægtefællepension ved separationen. JØP vil dog fastholde enkepensionslovens regler, hvorefter retten til ægtefællepension bortfalder ved skilsmissen, og foreslår en præcisering af pensionsregulativerne på den ordinære generalforsamling i 2007.

Hovedreglerne i enkepensionsloven og den ny lov er, at retten til ægtefællepension kan bevares ved separation og skilsmisse. Betingelserne er, at ægteskabet har varet i mindst 5 år, at der er en reel bidragspligt over for den fraskilte ægtefælle, og at den fraskilte ægtefælle ikke har indgået nyt ægteskab.

Hvis bidragspligten er tidsbegrænset bevares retten til ægtefællepension kun så længe bidragspligten består.

Bidragspligten fremgår af separations-/skilsmissevilkårene. Fastsættelsen af bidragets størrelse kan være henskudt til statsforvaltningens (det hed tidligere statsamtet) afgørelse eller være aftalt til et bestemt beløb. Hvis bidraget er aftalt skal det i hele bidragsperioden være aftalt til et bidrag, som på separations- eller skilsmissetidspunktet mindst svarer til normalbidraget efter lov om børnetilskud mv. Normalbidraget udgør pr. 1. januar 2007 1.107 kr. pr. måned. Det reguleres årligt pr. 1. januar. Fastsættes bidraget af statsforvaltningen bevares retten til ægtefællepension i den periode, hvor bidragspligten består uanset om bidraget aktuelt er fastsat til 0 kr. Fastsættes bidraget principielt af statsforvaltningen, men er der aftalt begrænsninger i bidragets størrelse, vil dette ofte indebære, at retten til ægtefællepension ikke bevares.

Ægtefæller kan inden skilsmissen aftale at retten til ægtefællepension ikke skal bevares. Endvidere kan en fraskilt ægtefælle give afkald på sin ret til ægtefællepension. Afkald skal gives inden den tidligere ægtefælles død.

JØP skal have besked om bevarelse af retten til ægtefællepension og om afkald på pension.

En frasepareret eller fraskilt ægtefælle kan ved henvendelse til pensionsinstituttet få oplysninger om pensionsordningens ægtefælledækning.

Skal pensionsrettigheder deles ved separation og skilsmisse?

Ved skifte i anledning af separation og skilsmisse udtager ægtefællerne egne rimelige pensionsrettigheder af boet. Ved rimelige pensionsrettigheder forstås sædvanlige pensionsrettigheder. Det vil sige pensioner, der svarer til, hvad der er almindeligt og sædvanligt i forhold til job, uddannelse, løn og opsparingsforløb.

Værdien af øvrige pensionsrettigheder indgår i delingen af fællesboet, dvs. ægtefællen bliver kompenseret for værdien af den ikke rimelige (sædvanlige) indbetaling. Se dog næste afsnit om kortvarige ægteskaber.

Har ægteskabet været af kortere varighed, hvilket som udgangspunkt vil sige mindre end 5 år, udtager ægtefællerne alle pensionsrettigheder forlods af fællesboet. Endvidere udtager ægtefællerne forlods beløb fra rimelige kapitalpensionsrettigheder eller supplerende engangsydelser, der allerede er udbetalt, i det omfang beløbene ikke må anses for at være forbrugt.

Der kan kræves kompensation i særlige tilfælde.

Fællesskabskompensation

I tilfælde, hvor den ene ægtefælle under ægteskabet har sparet mindre op til pension end normalt, fx fordi vedkommende har været på deltid eller på orlov af hensyn til familien. Der skal mangle et beløb, der svarer til mindst 2 års indbetalinger, hvis ægtefællen havde været fuld tid på arbejdsmarkedet. Kompensationen udgør højst 50 % af forskellen mellem ægtefællernes pension opsparret under ægteskabet.

Ringe stillet efter langt ægteskab

I tilfælde, hvor ægteskabet har været i mere end 15 år inklusive forudgående samliv med økonomisk fællesskab, og der er stor forskel mellem ægtefællernes pensionsopsparing kan der blive tale om at betale kompensation. Ved stor forskel forstås forskelle på mere end 50.000 kr. omregnet til livsvarig pension. Der kan være andre forhold som taler imod, at der skal betales kompensation, fx ægtefællernes formueforhold eller at den ringest stillede ægtefælle har særjemidler, der kompenserer for den ringere pension. Der skal ikke betales kompensation, hvis den dårligst stillede ægtefælles livsvarige pension udgør 135.000 kr. eller mere, og der skal heller ikke betales kompensation, der bringer den dårligst stillede ægtefælles livsvarige pension op på mere end 135.000 kr. i årlig pension.

En ringe stillet ægtefælle vil normalt ikke få mere i kompensation end, at vedkommende samlet set bliver bragt på det pensionsniveau, som man ville have haft ved sædvanlige pensionsindbetalinger under ægteskabet. Endvidere vil en ringe stillet ægtefælle højst kunne få en kompensation, der udgør 25 pct. af forskellen mellem ægtefællernes pension opsparret på pensionsdepotet i løbet af ægteskabet. Er der ikke tale om løbende, livsvarig pension omregnes ordningen til livsvarig pension. Der foretages omregning af pensionsopsparingens forventede værdi på pensionstidspunktet.

En ægtefælle, der er insolvent, skal ikke betale kompensation til den anden ægtefælle.

Der kan blive tale om at betale kompensation, uanset at den tidligere ægtefælle har bevaret retten til ægtefællepension.

Ægtefællerne udtager altid egne ordninger, medmindre pensionsordningen kan ophæves. Beløb, som skal betales til den anden ægtefælle, betales kontant. Der er mulighed for skifteretten til at godkende afdragsvis betaling over en kort årrække, eller at udlodde kapital- og ratepensioner til den anden ægtefælle, hvis pensionsinstituttet tillader dette. Endelig er der mulighed for at udskyde betalingen, så den afdrages over en kort årrække, når en løbende livsbetinget ydelse kommer til udbetaling. Den udsatte (opsatte) betaling reguleres med satsreguleringsprocenten.

Pensionsinstituttet er berettiget til at opkræve administrationsomkostningerne ved, at en ægtefælle skal give den anden ægtefælle andel af en pensionsrettighed mv.

Ægtepagt

Der kan oprettes ægtepagt, som giver en anden fordeling end efter retsvirkningsloven.

Ægtefæller kan ved ægtepagt aftale, at en pensionsrettighed skal være særeje. Dette kan også omfatte fremtidige indbetalinger på pensionsrettigheden. Endvidere kan det aftales, at værdien af kapital- og ratepensioner skal indgå i delingen af fællesboet.

Rådgivning

Pensionskassen kan ikke bistå med rådgivning om pensionsordninger behandling på skifte i anledning af separation eller skilsmisse eller med oprettelse af ægtepagt. JØP henviser til at søge bistand hos advokat.

I den udstrækning medlemmet ikke selv har oplysningerne eller der skal foretages beregninger vil pensionskassen bistå medlemmet i rimeligt omfang.

Lovregler

- Lov 483 af 7. juni 2006 om ændring af lov om ægteskabets retsvirkninger (retsvirknings-loven), af skifteloven og af tjenestemandspensionsloven mv.,

og

- Lov 484 af 7. juni 2006 om bevarelse af ret ægtefællepension ved separation og skilsmisse i kraft.

Lov 483 regulerer pensionsrettigheders behandling ved ægtefælleskifte i tilfælde af en ægtefælles død eller i tilfælde af separation og skilsmisse.

Lov 484 indebærer modernisering og en begrænset revision af enkepensionslovens regler om bevarelse af ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse.